

Ti års forsinket opsparing kan koste mere end en tredjedel af pensionen

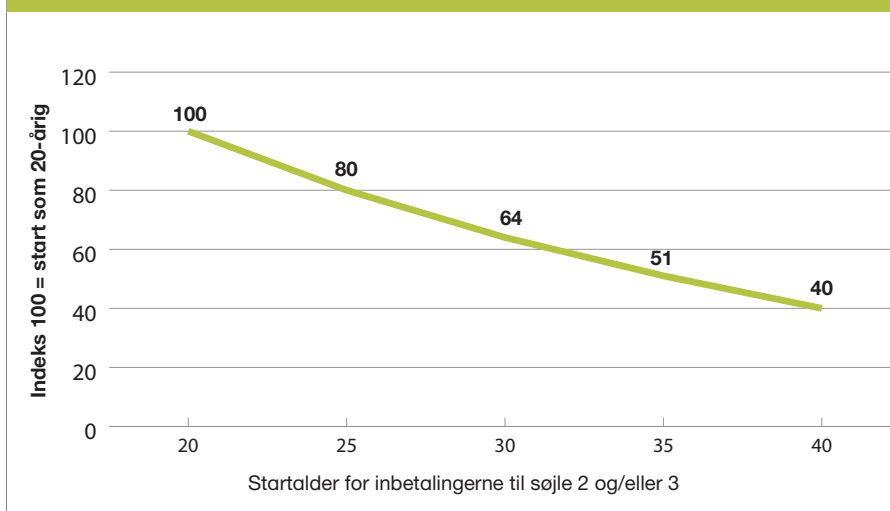
Det er dyrt at komme sent i gang med at spare op til pensionen. Hvis en 20-årig i 2018 begynder at spare op til den forventede pensionsalder på 73 år, vil hun kun spare op i 54 år. Venter hun, til hun fylder 30 år, med at spare den samme andel af sin løn op, så vil pensionsformuen kun udgøre ca. 2/3 af det, hun ville have sparet op, hvis hun var startet som 20-årig.

Det at starte 10 år senere – eller cirka 20 pct. af de 54 år senere – koster altså 1/3 del af pensionen. Den voldsomme forskel på pensionsopsparingens størrelse skyldes renters-rente-effekten – altså at opsparingen forrentes sammen med de påløbne renter over mange år.

Den beskrevne situation kan blive virkeligheden for mange unge. ATP's analyser viser nemlig, at mange først kommer rigtig i gang med at spare op til pension, når de har passeret de 30 år.

”Der kan være flere grunde til, at man først begynder at arbejde og indbetale til pension, efter man er fyldt 20 år. Måske ønsker man at afslutte en uddannelse eller holde et sabbatår, men når man så først er begyndt at arbejde og tjener en stabil indkomst, så kan det være en rigtig god idé at få tjekket, om man nu også får sparet op til pension,” lyder rådet fra ATP's analysechef Michael Jørgensen.

Figur 1 – Forskel på størrelsen af pensionsformuen ved overgangen til pension (74 årig) ved forskellige start-aldre for opsparingen

Note: Indekset er baseret på den relative størrelse af depotet for en 74-årig. Den fulde pensionsopsparing på 100 pct. ved pensionering, der kunne opnås ved indbetalingsstart som 20-årig, bliver reduceret til 64 pct., hvis samme indbetaling blev startet som 30-årig. Se boksen ”Fremskrivningerne” for en nærmere beskrivelse af beregningerne.

Kilde: ATP's beregninger, 2018, på data fra Danmarks Statistik.

Opsparingen stiger med alderen

Unge sparer typisk mindre op til pension, men hvordan ser opsparingsmønstret så rent faktisk ud for de 20-40-årige?

Blandt 20-årige lønmodtagere sparede ca. 37 pct. ikke op til en arbejdsmarkedspension (søjle 2) eller en individuel opsparingsordning (søjle 3) i 2016, mens det for 40-årige gjaldt ca. 7 pct. – se Fi-

gur 2. I analysen medregnes personer, der havde deres primære indkomst fra beskæftigelse (som minimum udgjorde 150.000 kr. i 2016), og som ikke modtog SU. Det er altså primært personer, der er tæt på fuldtidsbeskæftigede, som indgår i Figur 2.

Hvad angår den andel af indkomsten, der spares op til pension (for dem der sparer

op), så stiger andelen med alderen, som det ses i Figur 2. De 20-årige, der sparer op i en arbejdsmarkedspension eller en individuel pensionsopsparing, sparer i gennemsnit 5,7 pct. op af indkomsten, og andelen stiger stødt med alderen og når op på 12,3 pct. for de 40-årige.

Unges verden er anderledes

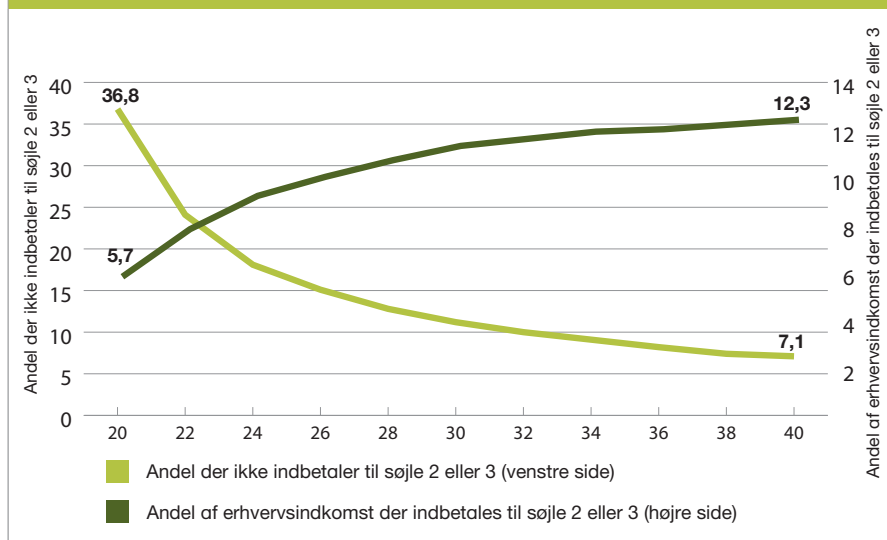
Der er flere årsager til, at unge indbetaler mindre til en arbejdsmarkedspension eller en individuel pensionsordning.

- De unge har flere jobskifter, og da der inden for nogle overenskomster er en karenperiode forbundet med jobskifte, så indbetaler flere unge ikke til pension, eller de indbetaler kun dele af året. Generelt er mobiliteten på arbejdsmarkedet markant højere blandt 20-årige lønmodtagere end i andre aldersgrupper. De brancher med flest jobskifter i, er ejendomshandel, rengøring og hoteller.
- De unge er oftere ansat som vikarer, i projektansættelser, tidsbegrænsede jobs og bliver i visse overenskomster først omfattet af en pensionsordning, når de er fyldt 25 år, hvilket alt sammen reducerer indbetalingerne til pension.
- De unge er i mindre grad medlem af en a-kasse, som er stærkt korreleret med at være omfattet af en obligatorisk arbejdsmarkedspension. Blandt de 20-årige er 39 pct. medlem af en a-kasse. Andelen stiger dog stødt med alderen og når et niveau omkring 85 pct. blandt de 30-årige, hvorefter niveauet stabiliseres.
- De unge selvstændige er ikke omfattet af nogen pensionsordning (heller ikke ATP) og vil ofte have brug for penge i deres virksomhed i opstartsfasen.

Forskel på lønmodtageres og selvstændiges opsparing

Mange lønmodtagere er i dag omfattet af en arbejdsmarkedspension og indbetaler derfor automatisk til en pensionsordning, hvilket er mindre udbredt blandt selvstændige. Det betyder, at lønmodtagere generelt indbetaler mere til pension end selvstændige.

Figur 2 – Andel, der ikke sparer op til pension, og andelen af erhvervsindkomsten, der spares op – 2016 – 20-40 år

Note: I beregningen indgår beskæftigede med en erhvervsindkomst på minimum 150.000 kr., som ikke modtog SU i det pågældende år. Andelen af erhvervsindkomsten, der indbetales, er beregnet for dem, der indbetaler til søjle 2 og/eller 3.

Kilde: ATP's beregninger, 2018, på data fra Danmarks Statistik.

Der er især stor forskel på andelen, der ikke indbetaler til en arbejdsmarkedspension og – eller – til en individuel pensionsopsparing blandt de to erhvervsgrupper – se tabel 1. For 20-årige selvstændige er det 80 pct., der ikke indbetalte til pension i 2016. Det tal falder til omkring 40 pct. for de 40-årige selvstændige. Billedet for lønmodtagere viser, at 37 pct. af de 20-årige ikke indbetalte, mens det gjaldt 6 pct. af de 40-årige.

Når det angår andelen af indkomsten, der indbetales til pension, så indbetaler de lønmodtagere, der indbetaler til

pension, en noget højere andel af deres erhvervsindkomst til pension end selvstændige. Hvor en 20-årig selvstændig indbetaler 4,5 pct. til pension, så indbetaler en 20-årig lønmodtager 5,7 pct. Den forskel er ikke så markant, men forskellen mellem de to gruppers indbetalinger vokser med alderen og forbliver 3-5 procentpoint lavere for de selvstændige op til 40-årsalderen. En 40-årig selvstændig indbetalte i gennemsnit 9,2 pct., mens en 40-årig lønmodtager indbetalte 12,6 pct.

Det er naturligvis ikke kun alder, der spiller ind på gruppernes opsparing. Af an-

Tabel 1 – Andel, der ikke sparer op til pension, og andelen af erhvervsindkomsten, der spares op – 2016 – 20-40 år

Alder	Andel der ikke indbetaler til søjle 2 eller 3		Andel af erhvervsindkomst der indbetales til søjle 2 eller 3	
	Lønmodtagere	Selvstændige	Lønmodtagere	Selvstændige
20	37	80	6	5
40	6	40	12	9

Note: I beregningen indgår beskæftigede med en erhvervsindkomst på minimum 150.000 kr., som ikke modtog SU i det pågældende år. Andelen af erhvervsindkomsten, der indbetales, er beregnet for dem, der indbetaler til søjle 2 og/eller 3.

Kilde: ATP's beregninger, 2018, på data fra Danmarks Statistik.

dre faktorer, der påvirker opsparingen, kan nævnes såvel lønmodtagernes uddannelsesniveau såvel som størrelsen af de selvstændiges virksomhed. Det generelle billede er, at jo højere uddannelse blandt lønmodtagerne og jo flere ansatte hos de selvstændige, des højere er opsparingen. Derudover er det dokumenteret, at ansættelser inden for be-

stemte brancher er forbundet med meget lave eller slet ingen pensionsopsparing.

Kilder

Finansministeriet 2017, Det danske pensionssystem nu og i fremtiden.

DA 2013, Arbejdsmarkedsrapport – beskæftigelse før og nu. Kapitel 4.

Sådan har vi regnet

I analyserne indgår kun personer, der er klassificeret som selvstændige eller lønmodtagere ifølge Danmarks Statistiks socioøkonomiske opdeling. Derudover betinger vi på, at erhvervsindkomsten var på minimum 150.000 kr. i 2016, og at man ikke modtog SU i året.

Vi beregner indbetalingsprocenten (andelen af indkomsten, der betales til pension) som summen af indbetalingerne til en arbejdsgiveradministreret ordning (søjle 2) og en individuel ordning (søjle 3) divideret med erhvervsindkomsten ekskl. pension.

A-kasse bruges i denne opgørelse, som en proxy for medlemskab af en obligatorisk pensionsordning i søjle 2. Karensperiode henviser i denne analyse til den periode, der går, fra man starter ansættelsen, og til man er omfattet af en pensionsordning.

Fremskrivningerne

I fremskrivningerne følges en person, fra vedkommende er 20 år og frem til vedkommendes forventede pensionsalder på 74-år – dvs. personen potentielt har 54 år til at spare op til pension. I analysen starter personen opsparingen på forskellige alderstrin - 20, 25, 30 år osv. Af det indbetalte beløb fratrækkes der først arbejdsmarkedsbidrag på 8 pct., derefter et risikobidrag (dødsfaldsdækning, ægtefællepension, invalidepension og børnepension) på 15 pct. og efterfølgende pålægges en omkostning på 1 pct. af depotet. I fremskrivningerne antages det, at lønudviklingen er 3 pct., inflationen er 2 pct., PAL-skat er lig 15,3 pct., afkast efter PAL-skat er på 4,02 pct. I beregningerne antages det, at man hvert år man sparer op, indbetaler 12 pct. op af sin indkomst på 312.500 2018 kr. (ekskl. pension).